

Kripto Paralarla Kitlesele Fonlama: ICO'lar

Özgür Güneri - BTCTurk Genel Müdürü

Bitcoin ve sayıları her geçen gün artan diğer kripto paraların bilinirliğinin giderek artması yeni nesil finansman araçlarının gelişmesine de zemin hazırladı. Üretilen kripto paraların ilk defa arz edildiği ICO'lar, (Initial Coin Offering – kripto para halka arzı) projelerin ihtiyacı olan finansal kaynağın kripto paralar ile karşılanabilmesinin mümkün olduğunu gösterdi. Küresel piyasalarda bugüne kadar ICO'ların aldığı pay küçük olmasına rağmen sadece 2018 yılında yaklaşık 20 milyar ABD Doları tutarında finansman sağlandığı düşünüldüğünde fırsatın büyüklüğü daha iyi anlaşılacaktır.

ICO'lar proje ekiplerinin, proje için ihtiyaç duyulan finansal desteğin, kripto paralar aracılığıyla toplamasına olanak tanıyan bir çeşit kitlesele fonlama yöntemi ve kripto para halka arzıdır. Fonlamanın kripto para ile yapılması, ICO'lar sayesinde kitlesele fonlamalara göre çok daha yüksek miktarlarda fon toplanabilmesine imkân vermektedir. Kitlesele fonlamanın aksine ICO katılımcıları, ödedikleri kripto paralar karşılığında proje ekipleri tarafından üretilen yeni kripto paralara sahip olurlar. Bu kripto paralar daha sonra kullanıcılar arasında takas edilebilir veya kripto para alım satım platformlarında satılıp alınabilir. Dolayısıyla, proje ekibine fon sağlayan kullanıcılar ve yatırımcıların ödedikleri kripto paraları geri alma hatta kar etme ihtimali de vardır. ICO'ları, kitlesele fonlamadan ayıran en önemli avantajlardan biri budur.

Ancak projeler için üretilen ve arz edilen kripto paralar sadece kazanç elde etmek amacıyla kullanılmaz. Katılımcılara dağıtılan kripto paralar, ürün ya da servise imtiyazlı erişim, ücretsiz ya da daha uygun fiyatla kullanım avantajları sunmanın yanı sıra, proje şirketlerinde ortaklık ve hak sahipliği gibi farklı amaçlarla da kullanılabilir.

ICO'lar için üretilen kripto paralar jeton (token) olarak tanımlanır ve herhangi bir fikri projelendirip bu projeyi bir kripto para aracılığıyla işleyecek hale getirme sürecine de jetonlaştırma (tokenization) denir. Ürün ve hizmetleri jetonlaştırma, pek çok proje fikri için hayat kurtarıcı olabilir. Klasik yöntemlerle yeterli fonu toplaması kolay olmayan projeler jetonlaştırma sayesinde gerekli mali kaynağı kripto paralar ile toplayabilirler. Bu sayede, pek çok fikir, önce projeye sonra da katma değerli ürün veya hizmete dönüşebilir.

Bu sürecin, ülkelerin ekonomilerine de katkı sağlayacağını göz önünde bulundurmak gerekir. ICO'lar sayesinde girişimciler projelerini yatırımcılar ve kullanıcılara sunarak finansman sağlayabilir. Her proje istihdam ve dolayısıyla üretime katkı sağlar. Girişimcilerin aradıkları kaynakları bulabilmesi ve yasal düzenlemeler sayesinde hem yatırımcıların hem de girişimlerin haklarının belirlenmesi yabancı girişim ve yatırımcılar için bir fırsat olacaktır.

Çeşitli ülkeler ICO'lar ile ilgili yasal düzenlemeleri tamamlayıp girişimcilerin yeni fikirler üretebilmesi, yatırımcıların da bu projelere

finansal kaynak sağlayabilmesinin önünü açtılar. Yasal düzenlemelerin sağlanması sayesinde, üretilen jetonların sadece kripto varlık (asset) olarak değil proje şirketlerinde ortaklık ya da hak sahipliği gibi alanlarda da kullanılması mümkün oluyor.

Prosedürlerin azalması, yatırımcıların ilgisini çekerken fikir üretenleri de motive edecektir. Yeni fikirlerin projeye dönüşüp fonlanması, projeleri destekleyen ülkelerin daha fazla patent, ürün ve hizmet sahibi olmasına da olanak sağlayacaktır.

Sanılanın aksine, ICO projeleri sadece kripto paralar ile ilgili değil, katma değerli ürün ve hizmet üretmekle ilgilidir. ICO'lar projelerin daha kısa sürede hayata geçmesine olanak sağlar. Ancak bu, her ICO sürecinin başarıyla tamamlanacağı anlamına gelmez. Teknik bilgisi yeterli kişiler kısa süre içerisinde bir kripto para üretilip bir internet sitesi aracılığıyla dağıtım sürecini başlatabilir. ICO'lar kolay fon sağlamanın yanı sıra projenin sahte olması, proje ekibinde yer alan bir ve birkaç kişinin art niyetli olması, projenin teknik ya da başka nedenlerle başarısız olması gibi çeşitli riskler de taşırlar.

Proje sahipleri, yatırımcılar ve katılımcılar için pek çok avantaj sunsa da jetonlaştırma ve ICO'lar her zaman olumlu sonuçlanmaz. Şu ana kadar yapılan ICO'ların birçoğunun hayalden ibaret olması ve aslında somut bir değer önerisi sunmaması bir gerçek olarak ortadayken ülkemizden çıkmış ve çıkacak somut değer ve fikirlerin global piyasalarda karşılık bulacağını düşünüyorum.